

KATSAUKSIA

Kansainvälinen sosialistkongressi.

Puolueettomien maitten sosialistien kongressi saatiin vihdoinkin monien vaikeuksien perästä pidetyksi Haagissa heinäkuun 31 p:stä elok. 2 p:ään. Tietenkään kongressilla ei ole sitovaa merkitystä kansainväliseen sosialistiliikkeeseen, etenkin kuin juuri sotamaat eivät olleet edustettuna. Kuitenkaan kongressin työ ei mene hukkaan, vaan on se antava uutta rohkaisua ja uutta intoa sosialistisen liikkeen eteenpäin viemiseksi.

Kongressissa käsiteltiin useita kysymyksiä, jotka tätä nykyä ovat liikkeellemme mitä tärkeimpiä. Kongressin päätöksistä mainittakoon tässä seuraavat:

Kapitalismin sodan syynä.

"Puolueettomien maitten sosialistien kongressi, kokoontuneena Haagissa heinäkuun 31 p:stä elok. 2 p:ään, selittää vastuunalaisuuden maailman sotaan olevan ensikädessä kapitalismin taloudellisessa ja poliittisessa järjestelmässä, mikä kiihottaa imperialismin ja sen luonnollisen seuralaisen militarismin kehitystä.

"Kongressi kehottaa sosialistista työväenluokkaa jatkamaan taisteluaan kapitalismia vastaan uudistetuilla voimilla poliittisen vallan voittamiseksi. Taistelu yksinvaltaa vastaan perustuslaillisten oikeuksien puolesta ja kansan hallintovallan puolesta niissä maissa, missä ei vielä kansan eduskunta hallitse, on välttämätöntä. Se on omiaan lujittamaan kansainvälistä toimintaa yhteisillä perusteilla kaikkien maitten työväenluokkien välillä.

"Kongressi selittää, että kaksi vuotta sotaa on ilmoitunut maailmalle suunnattoman rikoskäytelmän, sanomatonta aineellista ja moraalista karsimystä, suurta taloudellista vauriota yhä suurentuvine valtiomenoineen ja lisääntyvine velkoineen, joitten maksaminen käy vaikeaksi. Nämä kaksi vuotta sotaa eivät ole antaneet ratkaisua kummallekaan puolelle. On epäilyttävää, antaako tulevaisuuskään minkäänlaista ratkaisua, eikä ole toivottavaa, että jokin sotiva ryhmä murskattaisi toisen.

"Nykyisestä sota-asemasta huolimatta, hyökkäykset niitä maita vas-

taan, jotka ovat joutuneet puolustautumaan, ovat epäonnistuneet. Muutoksia sotilasasemaan voidaan saada ainoastaan uhraamalla miljoonia ihmishenkkiä.

"Sen vuoksi nouseekin kysymys, eikä heti olisi ryhdyttävä pikaisiin rauhanneuvotteluihin.

"Sen vuoksi onkin sosialistipuolueitten velvollisuus vakavasti harkita, voivatko he ottaa vastuulleen kansansa ja sosialistisen Internationalen edessä sen, että viivytävät sopimuksen tekoa Internationalen kaikkien osien välillä siinä kysymyksessä, josta täytyy sopia, jotta sota saataisiin lopetetuksi.

"Kongressi viittaa Kööpenhaminassa v. 1910 pidetyn kansainvälisen sosialistkongressin päätöksiin, jotka muodostavat perustan sosialistiselle rauhanohjelmalle ja joita sotivien maitten sosialistit ovat useita kertoja kannattaneet.

"Tämän ohjelman tärkeät kohdat ovat: pakollinen sovittelu kansainvälisen lain puitteissa, asevarustelun asteittainen vähentäminen, kunnes täydellinen aseista riisuuntuminen on saavutettu; salaisen diplomatian poistaminen, ulkomaadiplomatia parlamentin kontrolloerattavaksi, sen tunnistaminen, että kansoilla on oikeus vapaasti hoitaa omat asiansa.

"Kongressi kehottaa sosialistipuolueita selittämään olevansa halukkaita ja valmiita sopimaan tästä ohjelmasta, jotta ne eivät menetä näitten vaatimusten todentumisen historiallista hetkeä ja että rauhaa ei määrittele imperialistiset ryhmät.

"Kansallisiin kysymyksiin nähden kongressi johdonmukaisesti selittää kaikkien rauhanneuvottelujen välttämättömäksi ehdoksi sen, että Belgialle luovutetaan takaisin sen itsenäisyys.

"Myös vaaditaan Serbian vapauttamista ja Puolan itsenäisyyttä. Kongressi myös toivoo, että Saksan sosialistit ovat valmiit neuvottelemaan Ranskan sosialistipuolueen kanssa Elsass-Lothringin kysymyksestä.

"Me selitämme sen lisäksi, että kansojen itsehallinto paremmin toteutuu vähemmän keskitetyn perustuslain kautta, joka vakavasti ottaa huomioon kansan siviilitarpeet.

"Jotta tämä ohjelma saisi tarpeeksi huomiota rauhanehdoja laadittaessa, on välttämätöntä että sosialistipuolueet tekevät kaikkensa, etteivät hallitukset yksinensä olisi edustettuna rauhankongresseissa, vaan että parlamentteilla ja sosialistiryhmillä olisi oikeus olla siinä edustettuna.

"Ei ole tarpeeksi, että sosialistit vaativat hallituksiaan laatimaan rauhan näillä ehdoilla, vaan heidän on myöskin kaikella tarmollaan lähestyttävä kansaa, jotta kansa suoranaisesti painostaisi neuvottelujä.

"Myöskin puolueettomien maitten on otettava osaa rauhanneuvotteluihin, ei ainoastaan sen vuoksi, että niitten omat edut ovat kysymyksessä, vaan koska niitten politiikka on myöskin hyödyksi kestävän rauhan päättämiseksi.

"Kongressi lausuu hyväksymisensä Kansainvälisen sosialistitoimiston toimeenpanevalle komitealle sen jatkuvista yrityksistä saada sotivien maitten sosialistit kosketuksiin toistensa kanssa. Se selittää olevansa samaa mieltä toimeenpanevan komitean politiikan kanssa, kun se ei ole kutsunut koolle toimiston kokousta niin kauan kuin joku sotivista maista on kieltäytynyt ottamasta siihen osaa.

"Kongressi torjuu tarmokkaasti toimistoa vastaan tehdyt hyökkäykset oletetusta toimeenpanemuksesta ja lausuu luottamuksensa toimiston sihteerin ja toimeenpanevan komiteaan.

"Kongressi tunnustaa olevan oikeutettua, kun jotkut ovat osottaneet mieltään rauhan hyväksi ja toimineet normaaliin sosialistiseen politiikkaan palaamisen puolesta. Mutta se tuomitsee kaikki yritykset horjuttaa sosialististen työläisten luottamusta puolueisiinsa tai hajottaa puoluetta tai taistella Internationalea vastaan luomalla uusia kansainvälisiä järjestöjä, joista jokin osa kansakuntia eristetään. Aika ei vielä ole tullut sodan synnyttämän kysymyksen lopulliseen ratkaisemiseen, eikä myöskään nykyään voimassa olevien kansainvälisten päätösten muokkaamiseksi."

Sudan jälkeen uhkaavaa ns. kauppasotaa vastaan laadittiin myöskin pönsi. Se kuuluu:

"Koska molemmat sotavaltojen ryhmät ovat tehneet suunnitelmia, kehittääkseen järjestelmällisesti kauppahuutelta sodan jälkeen siten, että se koskisi toiseen taloudellisesti; ja

"koska tämä politiikka jatkaa sotilassotaa kauppasodalla ja muodos-

taa allituksen vaaran maailmanrauhalle, kunnes taloudellinen sota jälleen johtaa sotilassotaan; ja

"koska tuollaiset suunnitelmat estävät kestävän rauhan laatimista ja estävät kansainvälisen yhteyden kehittymistä työväenluokkien välillä; ja

"koska työväenluokan tulevaisuus vaatii, että taloudelliset suhteet, sen sijaan että olisivat ristiriitaisia, edistäisivät eri kansakuntien välisten tuotantovoimien keuhkäläistä kehitystä;

"päättettäköön, että Ranskan sosialistipuolueelle lausutaan kiltos, kun se jyrkästi selitti vastustavansa kauppasotaa, ja lausutaan toivomus, että toistenkin maitten sosialistipuolueet lausuvat kantansa yhtä uljaasti:

"päättettäköön, että työväenluokan täytyy vastustaa kauppasotapolitiikkaa, mikä samentaa ja vaikeuttaa luokkataistelua. Työväenluokkien, omaksi sekä ihmisyyden hyväksi, on painostettava hallituksiinsa kansainvälisen politiikan välttämättömyyttä, joka perustuu kaikkien maitten siirtomaitten ja suojeluksen alaisten valtojen vapaaseen kauppaan ja meren vapauteen;

"Kongressi myöskin selittää, että vapaakauppa edistää sosialistisille aatteille perustuvan maailmantuotannon järjestelmän valmistelua."

Yllä olevat päätökset hyväksyttiin kongressissa yksimielisesti, kertoo l'Humanite, joka ne täydellisenä julkaisi.

Kongressi myös protesteerasi niitä tuomiolta vastaan, joita oli annettu itävaltalaiselle sosialistille Cesare Battistille, saksalaiselle sosialistille Karl Liebknechtille ja ruotsalaisille sosialisteille Högelundille, Hedenille ja Öjelundille.

Kahden sotavuoden uhraukset.

Sodan alusta elokuuhun mennessä, siis sodan kaksivuotiskautena, laskeetaan sodan nielleen varoja viitsikymmentä biljoonaa dollaria (\$50,000,000,000). Sotivat maat ovat lainailleet arviolta \$40,000,000,000 ja kuluttaneet omia tulojaan, lisänneet paperirahaa ym. noin \$10,000,000,000 edestä.

Englanti, Ranska, Venäjä, Italia, Saksa, Itävalta ja Turkki ovat kahdeksa vuodessa lisänneet velkataakkojaan \$27,237,000,000 :sta \$66,638,000,000:naan. Englanti, Ranska ja Saksa ovat kukin lainanneet yli \$14,000,000,000. Englanti on etunenässä, ollen sen osa yli \$15,000,000,000. Puolueet-

tomat maat, jotka ovat joutuneet pannaan sotajoukkojaan liikekannalle, ovat lainanneet lähes puoli biljoonaa dollaria.

Allaolevassa taulukossa on rinnastettuna sotamaitten velat ennen sotaa ja kahden sotavuoden jälkeen:

Velat 1914 ja 1916.

(000 lisättävä numeron perään.)

	1914	1916
Englanti	\$ 3,485,000	\$15,106,000
Ranska	6,607,000	14,966,000
Venäjä	4,537,000	10,363,000
Italia	2,836,000	4,301,000
Yht. liittol.	\$17,465,000	\$44,736,000
Saksa	5,198,000	14,291,000
Itävalta-Unkari	3,970,000	6,757,500
Turkki	640,000	854,000
Saksal. liitt.	\$9,808,000	\$21,902,500
Kaikki yht.	27,273,000	66,638,500

Kahden vuoden menot sekä päivittäiset uhraukset.

	Menot elok. 1 pn	Päivitt.
Englanti	\$11,190,000,000	\$25,000,000
Ranska	9,000,000,000	17,000,000
Venäjä	8,770,000,000	18,000,000
Italia	2,500,000,000	8,000,000
Muut liitt.	1,580,000,000	4,000,000
Yht. liitt.	\$33,030,000,000	\$72,000,000
Saksa	11,500,000,000	22,000,000
Itäv.-Unkari	5,360,000,000	12,000,000
Turkki ja		
Bulgaria	800,000,000	1,500,000

Yhteensä \$16,960,000,000 \$35,500,000
Kaikki yht. 49,890,000,000 107,500,000

Sotamenot ovat tätä nykyä päivää kohden keskimäärin \$100,000,000, josta liittolaisten osalle tulee kaksi kolmasosaa ja saksalaisliittolaisille yksi kolmasosa. Hirmuiset ovat siis sotauhraukset päivässä. Velkataakkaa lisätään lisäämistään.

Millä sotamaat maksavat nämä velkansa?, onkin tullut päivän kysymykseksi. Sotamaitten kauppa ja teollisuus lamaanuu, miljoonien arvosta tuhoataan ihmistyötä ja uutta ei ehditä sotatoimien takia suhteellisesti tilalle rakentaa.

Kun sotaa vielä jonkun aikaa jatkuu ja velkataakat hirvittävästi kasvavat, ei sotavallioille lopultakaan jääne muuta jälle kuin vararikko. Korotkin kasvavat näet jo niin hirvittäviksi, että jo niittenkin maksamiseen saavat kansat uhrata kaikkensa.

Mies-shukka. Virallisiin tiedonantoihin perustuvat tilastot osoittavat kahden sotavuoden riistäneen yli 3,000,000 ihmishenkeä. Haavottuneita on yli 6,000,000.

Hirvittäviä ovat siis olleet nämä kaksi sota vuotta. Toiselta puolen lisäävät yhä suurenevat velkataakat kansojen kurjuutta, toiselta puolen tuskaa tuottaa koteihin saapuvat tiedot kuolleista ja haavottuneista. Ainauna lohdutuksena on, että työläiset oppivat tästä kalliisti ostetusta kauhasta kokemuksesta sen, että nykyinen yhteiskuntajärjestelmä ei ole paikallaan. He ovat pakotettuja ajattelemaan muutosta. Mitä suuremmissa määrässä lisääntyy luokkatietoisuus työläisten riveissä, sitä lievemmäksi käykin se kurjuus, johon nykyinen pitkäaikainen sota Europan kansat on syössyt. Eikä kauan kestäne kuin saamme sanoa Europan maista: Europan Yhdysvallat. Eikä ainoastaan Europan Yhdysvallat, vaan Sosialistinen Europa.

Kongressin istunnot päättyneet.

Yhdysvaltain 64:n kongressin istunnot päättyivät syyskuun 8 päivänä. Kongressi laati useita lakeja, jotka—hyvässä ja huonossa merkityksessä—ovat mitä suurimmasta merkityksestä ja joista pitkän aikaa tulee olemaan yleistä keskustelua ja väittelyä.

Niihin kuuluu ensisijassa rautatie-läisille myönnetty 8-tunnin päiväpäivälaki, jonka hyväksyminen ei kuitenkaan suoranaisesti tule kongressin ansioksi — senhän työläiset luokkavoimallaan, yleislakon uhalla pakottivat itselleen. Tärkeä on myöskin ankan väittelyn jälkeen hyväksytty lapsityölaki, joka kieltää valtiolitten väliin kaupan tavaroilla, joita valmistetaan lapsityöllä. Tämä näet avaa tietä sosiaalilainlaadinnalle yleiskansalliset pohjalla.

Kun vielä ottaa huomioon fapaturmavakuutuslain prinssiipin hyväksymisen, mikä tapahtui hallituksen työläisiin nähden hyväksytyn fapaturmavakuutuslain kautta, ja yhteiskunnallisuus asioita tutkivan L. D. Brandeisin nimittäminen yllölkouden tuomariksi, niin onpa melkein kaikki kerrottu, mitä arvokasta kongressi aikaansai.

Vastakkainen lista on luonnollisesti paljon suurempi, sillä kapitalistit eivät koskaan vähään tyydy — rippeet ovat vain työläisiä varten. Tämän osottaa selvimmin noin \$700,000,000

nousevan rahamäärän myöntäminen asevarusteluun, niin armeijan kuin laivaston hyväksi. Tämä summa on sellainen, että mikään Euroopan suurimmista militaristisista maista ei rauhan aikana mokamaa ole myöntänyt sotilastarkotuksiin. Eikä ainoastaan rahamyönnytys tee tätä kongressin toimenpidettä kansalle raskaaksi, vaan samalla myös laskettiin perusta suuremmalle armeijalle ja laivastolle ja lopuksi yhdellä tai toisella tavalla avautuu tie pakkopalvelukseen.

Tämän kongressin toiminta erikoisesti osottautuu kauttaaltaan militaristiseksi. Europan militarismin opetukset syrjäytettiin ja Yhdysvaltoja kuletettiin ainoo askel lähemmäksi sitä kauhun tilannetta kohtien, jossa Europan kansat nyt ovat.

Tässä kongressissa samalla kuitenkin vedettiin jyrkkiä rajaviivoja porvaripoliitikoitsijoitten ja sosialistien välille. Kongressi ensimmäisestä istunnosta saakka näet sosialistien alnoa kongressimies, Meyer London, uskollisuudella ja päättäväisyydellä toimi työväenluokan hyväksi. Ensimmäisestä viimeiseen istuntopäivään saakka oli hän ainoo, joka siellä todellisesti edusti Amerikan työväenluokkaa. Marraskuun 7 päivän vaallt ovat osottavat, kuinka suuressa määrässä Amerikan työväenluokka tämän ymmärtää ja osaa panna arvoa todellisten työväenedustajien valitsemiseksi.

Etevä sosialistiteoreetikko kuollut

Kansainvälistä työväenliikettä on taasen kohdannut ankara isku. Yksi sen etevimmistä toimitsijoista, "nuoren polven" epäilemättä etevin teoreetikko, тов. Gustav Eckstein, on kuollut. Toverimme kuoli Zyrichissä, Sveitsissä, hivuttavaan keuhkotautiin. Oli vasta 41 vuoden ikäinen.

Toveri Eckstein oli yksi niistä saksalaisista tovereista, jotka horjunnuttomasti seisovat Saksan hallitusta vastaan, eivätkä ole antautuneet valheisiin maalisuuden pauluihin. Karl Kaustskyn työtoverina "Neue Zeitissä" kirjoitti hän yhtenäin erittäin teräviä artikkeleita sitä teoriaa vastaan, jota valheisuuksien maalisuuden kompastuneet saksalaiset toverit ovat yrittäneet kehittää. Ecksteinin kirjoitukset alkoi-vatkin käydä hallitukselle vaaralliseksi, sillä huoimatta sensuureista, y. m. toimenpiteistä, osasi hän kuitenkin iskeä tuntuvaasti asian ytimeen ja siten kääntää mielipiteitä luokkataisteluun. Hallitus hänet karkottiikin maasta.

Tov. Ecksteinin kuolema oli tuntuva isku etenkin sen takia, että nyt jos koskaan liikkeemme tarvitsee miehiä, jotka osaavat selvästi ajatella ja rohkeasti julistaa työväenluokan vapautusnoma. Lohdutuskenamme on kuitenkin se, että vaikkakaan toverimme ei enää persoonakohtaisesti saanut olla mukanaamme vapautuistalussa, niin hänen tekemänsä työ kuitenkin elää ja versoo. Se ehti painaa syvään vaon nykyisen sodan luomaan ilmiöitten sekamelskaan ja siten viitottaa tietä toisille.

Kaikkien maitten luokkatietoinen työväki on kaikkina aikoina kiitoksella muistava manalle menneen toverimme uuraista työtä!

Amerikan työväestö näyttää luokkavoimaansa

Amerikan työväenluokka on kerrankin näyttänyt valtauokalle voimaansa. Se osotus oli väkevää. Se pakotti hallituskoneistonkin toimimaan ihmeteltävällä nopeudella. Seurauksena olikin, että kysymyksessä oleva osa Amerikan työväenluokasta ajoi tahton-sa lävitse.

Amerikan rautatieläiset näet jo kauan ovat pyrkineet 8-tunnin työpäivään ja palkankorotukseen. Sitä vain ei aikaansautu. Kävipä sitten tämä väkevä voima levottomaksi, nosti uhkaavaasti päätään. Rautatieläiset päättivät julistaa koko maata käsittävän rautatielakon. Lakko määrättiin alettavaksi Työnpäivänä.

Valtauokka pyrkii uhkaavaa vaaraa torjumaan kompromissitoimenpiteillä. Se ei kuitenkaan onnistunut, sillä jäykästi seisovat rautatieläiset vaatimustensa takana. Raitiotieyhtiöt eivät taipuneet. Lakko oli syntymäisillään.

Rautatielakon syntyminen olisi merkinnyt arveluttavaa tuhoa koko maan kapitalistiluokalle, eikä vain rautatieyhtiöt siitä olisi joutuneet osalliseksi. Hallituskoneisto näki, että työväen luokkavoimaa ei tällä kertaa voitaisi painaa alas. Sille oli annettava periksi. Niinpä tapahtui se ihme, että kongressi ryhtyi küreisiin toimenpiteisiin, myöntääkseen työväestölle sen mitä he vaativat. Samainen laitos, joka jatkuvasti vatkutteli ja viivytteli joka hautasi työväen uokan kysymyksiä.

Kongressille esitettiin laki, jonka kautta rautatieläisille myönnettään 8 tunnin työpäivä ja nykyisen työpäivän palkalla. Rautatieläisten horjunnuttoman voiman takia, laki hyväksyttiin

nopeasti sekä edustajahuoneessa että senaatissa ja presidentti sen alekirjotuksellaan vahvisti.

Tämän lain hyväksyminen merkitsee voittoa ei ainoastaan niille rautatieläisille, joitten järjestöt 8-tunnin työpäivää vaativat, vaan sillä on laajakantoisempi merkitys. Nyt työpäivän lyhennys ent. työpäivän palkalla tuli pakotetuksi yleensä kaikille rautatieläisille. Siten se osottaa järjestymättömille työäisille, mitä hyötyä järjestymisestä on. Samalla joutui valtaloukka oikein kongressin toimenpiteen kautta tunnustamaan 8-tunnin työpäivän oikeutetuksi. Tämä merkitsee sitä, että yhä useammalla eri työalalla alkaa 8-tunnin työpäivän puolesta taistelemisen muodostua voimakkaaksi. Eikä kestäne kauaa, kun se vallotetaan yleensä. Rautatieläisten esimerkki vii-

totti tietä ja antoi Amerikan työläisille valtavan opetuksen.

Tämä tapaus oli alkua taisteijien sarjassa, mikä tässä maassa on olemassa. Se väkivästi osottaa, mitä työväestön luokkavoima merkitsee. Se todistaa, että kun vaatimusten takana on todellista järjestynyttä voimaa, joka seisoo horjumattomana ja yksimielisenä, niin saadaan suuria aikaan. Se voima panee hallituskoneistonkin nopeasti toimimaan työläisten vaatimusten hyväksi.

Kun maailman köyhällistö oppii tuomaan luokkavoimansa esille, kun se rohkeasti panee sen liikkeelle, niin silloin horjaittavat nykyisen riistännän perustat, ne kukistuvat ja hautaavat allensa nykyisen sortojärjestelmän. Työväenluokka astuu silloin maailmannäyttämölle maailman valtijaana!

